

Zienswijze Energie-Nederland Ontwerp codebesluit Alternatieve transportrechten

Zaaknummer: ACM/23/187219
24 april 2024

Inleiding

- Via deze weg reageert Energie-Nederland op het [ontwerp-codebesluit alternatieve transportrechten](#), zoals gepubliceerd op 13 maart 2024.
- Energie-Nederland vindt het belangrijk de resterende vrije ruimte in het elektriciteitsnet zo snel mogelijk te gebruiken om zo de verduurzaming van het energiesysteem en de economie als geheel niet onnodig te beperken.
- Het elektriciteitsnet zit niet 100% van de tijd vol, buiten de pieken is er in veel gevallen nog capaciteit over. Deze capaciteit moet zoveel mogelijk aan de aangeslotenen beschikbaar worden gesteld, zodat de bestaande capaciteit zoveel mogelijk kan worden gebruikt, totdat netverzwaringen gereed zijn.
- Met flexibele contracten, en dus ook de voorgestelde alternatieve transportrechten (ATRs), kan de resterende vrije ruimte aan gebruikers worden toegewezen.
- Daarom is Energie-Nederland enthousiast over de komst van transportovereenkomsten die het gebruik van deze resterende ruimte mogelijk maken.
- Echter, binnen de bestaande regels rondom congestiemanagement is ook al veel mogelijk, het is onduidelijk of er echt meer mogelijk is met deze nieuwe contractvormen
 - Via een capaciteitsbeperkingscontract (CBC) kunnen er ook afspraken gemaakt worden over de maximale tijdsduur van de beperking, de looptijd van de beperking en de vergoeding van beperkingen. Daarbij kan ook een periodieke vaste vergoeding worden afgesproken, bijvoorbeeld een bepaald bedrag per maand.
 - Via een CBC kan de aangeslotene, op basis van zijn specifieke situatie dus dezelfde afspraken bereiken als een tijdsduurgebonden of een tijdsblokgebonden transportrecht. Daarbovenop kunnen door maatwerk ook net andere afspraken gemaakt worden die beter bij de specifieke situatie passen, bijvoorbeeld door een hogere vergoeding af te spreken dan de in dit voorstel geboden kortingen op het transporttarief.
 - Daarmee biedt een CBC dus dezelfde voordelen, met meer opties voor maatwerk. Beide alternatieve contractvormen zijn dus eerder een inperking van hetgeen er al mogelijk is, dan een verruiming daarvan. Tegelijk kan deze nieuwe contractvorm wel een versnelling bieden in het afsluiten van dit soort contracten. De praktijk zal moeten uitwijzen wat de rol van verschillende contracten zal zijn.
- Met de toename aan verschillende contractvormen is het belangrijk dat de eindgebruiker inzicht houdt in de steeds complexer wordende beschikbare contracten, en tegelijkertijd een vrije keuze blijft houden om te kiezen tussen

de verschillende flexibele contractvormen. Vanzelfsprekend zolang dat binnen de technische ruimte van het net mogelijk is. Netbeheerders moeten deze opties dan ook integraal aanbieden aan (toekomstige) aangeslotenen.

Versnelde invoering van ATRs

- Wij steunen het voorgenomen besluit van ACM om ATRs al vanaf 1 april 2025 beschikbaar te stellen, daarnaast pleiten wij ervoor ATRs vrijwillig toe te staan vanaf de publicatie van het codebesluit indien individuele netbeheerders dit al eerder beschikbaar kunnen maken.
- Ook Energie-Nederland herkent het belang van goede implementatie, maar netgebruikers hebben ook een groot belang bij het zo snel mogelijk beschikbaar komen van alternatieve transportrechten.
- Wij pleiten er daarnaast voor dat ACM goed toezicht houdt op het door netbeheerders beschikbaar stellen van de verschillende beschikbare contracten aan aangeslotenen. Ons bereiken veel signalen dat wettelijk verplichte contractvormen die nu al mogelijk zijn (bijvoorbeeld CBCs) onvoldoende aan de markt worden aangeboden.

Tijdstip van afroepen

- ACM verduidelijkt dat het voor het TDTR dat het vrijgeven van beschikbare transportcapaciteit uiterlijk een half uur voor de gatesluitingstijd van de FRR-veiling plaatsvindt (Bijlage 20 lid 1 onder e).
- Hoewel de netbeheerders hebben toegelicht dat het de wens zowel de netbeheerders en marktpartijen is om informatie over de beschikbaarheid van transportcapaciteit ook voorafgaand aan de FCR veiling (8:00 's ochtends) te verstrekken, biedt de Code geen garantie dat deze deadline gehanteerd gaat worden wanneer dit technisch mogelijk is.
- Energie-Nederland pleit voor een garantie in de Netcode dat a) netbeheerders het technisch mogelijk gaan maken dat communicatie voor 7:30 kan plaats vinden en dat b) zodra het mogelijk is, het verplicht worden om voor 7:30 transportcapaciteit vrij te geven.
- Wij begrijpen dat dit tijd kost om te implementeren, maar roepen toch met klem op dit al bij invoering op 1 april 2025 beschikbaar te hebben. Indien dat niet mogelijk is, pleiten we voor het stellen van een heldere deadline, bijvoorbeeld 1 april 2026.

Afnemen transportrechten

- Artikel 7.1 lid 6 introduceert de mogelijkheid voor de netbeheerder om alternatieve transportrecht tijdelijk op te schorten indien de voorwaarden van het alternatieve transportrecht tweemaal zijn overschreden. Om het betreffende transportrecht terug te krijgen, dient de afnemer maatregelen te treffen om een nieuwe schending van de voorwaarden van het transportrecht te voorkomen. De netbeheerder dient de opschorting onmiddellijk te beëindigen, wanneer de afnemer overtuigend aan de netbeheerder heeft

- aangetoond dat zij voldoende maatregelen heeft getroffen om een nieuwe overschrijding te voorkomen.
- Energie-Nederland pleit ervoor om bij het opschorten van het recht op transport een hardheidsclausule op te nemen of voorwaarden te stellen aan de omvang en aard van de overtreding.
 - Energie-Nederland is van mening dat de gevolgen van de overschrijding (opschorten van transportrecht) in verhouding moeten staan met de gevolgen voor het net.
 - Op een aansluiting van enkele tienduizenden kW is een afwijking van enkele kW feitelijk al een overschrijding van de voorwaarden, terwijl dat voor de lokale netsituatie waarschijnlijk weinig effect heeft.
 - De huidige bepalingen geven de netbeheerder veel recht om bij kleine overtredingen met geen tot weinig effecten op het net tot intrekken van transportrecht over te gaan. Hier moet een balans in worden gevonden.
 - Ten tweede pleit Energie-Nederland ervoor om de tijdsperiode waarbinnen de overschrijdingen plaatsvinden die tot opschorting kunnen leiden te beperken tot 1 kalenderjaar.
 - Sommige ATRs lopen voor een periode van 15 jaar, het is onredelijk dat binnen die gehele periode maar 2 overschrijdingen plaats mogen vinden, zeker gezien de onervarenheid die er op dit moment nog is met dit type contracten.
 - Ten derde pleiten wij voor een duidelijke richtlijn die omschrijft welke maatregelen een aangeslotene moet nemen om de tijdelijke opschorting te beëindigen.
 - Het huidige voorstel laat te veel vrijheid bij de respectievelijke netbeheerder. Er is een risico dat netbeheerders verschillende criteria gaan hanteren die als bewijs kunnen dienen dat er voldoende maatregelen zijn getroffen. Dit zou kunnen leiden tot situaties waarbij een netbeheerder aangeslotenen verschillend kan behandelen.
 - Dit maakt het ook onmogelijk voor een rechter om te toetsen of het niet-beëindigen van een tijdelijke opschorting rechtmatig is of niet.
 - Artikel 7.1 lid 7 schrijft voor dat 'indien de aangeslotene na het opheffen van de opschorting, ondanks de getroffen maatregelen, opnieuw de voorwaarden schendt, kan de conclusie worden getrokken dat de aangeslotene niet aan de voorwaarden van een ATR kan of wil voldoen. In dat geval is het redelijk dat de netbeheerder de uiteindelijke mogelijkheid heeft om het betreffende transportrecht te laten vervallen.' ACM benoemt dat 'ook in deze situatie zal de netbeheerder bij het beslissen over deze maatregel de omstandigheden van het geval dient te betrekken'.
 - Hoewel dit laatste niet expliciet in het Artikel is opgenomen zou deze implementatie voor dezelfde hierboven genoemde problemen zorgen, waarbij een netbeheerder aangeslotenen verschillend kan behandelen.

- De gevolgen van deze maatregel kunnen verstrekkend zijn en Energie-Nederland pleit ervoor dat een beslissing tot het doen vervallen van het transportrecht zorgvuldig gemotiveerd moet worden door de netbeheerder met inachtneming van alle omstandigheden van het geval, waaronder in elk geval mede begrepen de gevolgen van het laten vervallen van het transportrecht, en deze beslissing toetsbaar moet zijn door de ACM of een rechter.
- De eerdergenoemde richtlijn zou duidelijk moeten maken welke omstandigheden zullen worden meegenomen door de netbeheerder, welke voorafgaande inspanningen worden verwacht van de netbeheerder en bij welke gevalstypen de netbeheerder wel of niet mag overgaan tot het laten vervallen van het transportrecht.
- Tenslotte roept het Codevoorstel vragen op tot de relatie met vaste ATO's. Energie-Nederland vraagt ACM om duiding te geven op de huidige regels waarbij het GTV automatisch verhoogd wordt in het geval van een overschrijding, behalve in congestiegebieden. Hierbij stelt Energie-Nederland dat het waardevol zou zijn als ACM zou verduidelijken dat in het geval van een vaste ATO alleen in het uiterste geval (toewijsbare schade aan het net door een overschrijding) een aangeslotene aansprakelijk gesteld kan worden. In geen geval zou dit moeten kunnen leiden tot het verliezen van het GTV of de aansluiting zelf.

Borgen netveiligheid

- Energie-Nederland snapt dat het beschermen van de netveiligheid, zeker als de grenzen van de capaciteit worden opgezocht, een belangrijk punt is.
- Tegelijk vinden wij het van belang dat bij het borgen van de netveiligheid een balans wordt gevonden tussen de plichten van aangeslotene, en de risico's op verstoring van netveiligheid.
- Volgens het ontwerpbesluit is het aan de netbeheerder om eisen te stellen aan de netgebruiker, en daarbij een keuze te maken tussen een technische maatregel (op kosten van de aangeslotene) of een boetebepaling, om zo de juiste prikkels te hebben om aan de voorwaarden van de ATR te voldoen.
- Energie-Nederland vindt het wenselijk dat ACM deze bepaling verder invult, omdat wij het risico zien dat netbeheerders onredelijke eisen stellen ten aanzien van de technische maatregelen of boetebepalingen, om zo risico's voor de netbeheerder voor 100% uit te sluiten, terwijl de aangeslotene met onredelijk hoge kosten wordt geconfronteerd, die ook nog eens per locatie en per netbeheerder kunnen verschillen.
- Indien netbeheerders onredelijk hoge eisen stellen, zullen netgebruikers uiteindelijk geen gebruik gaan maken van deze ATRs en blijft de restcapaciteit op het net onbenut, waarmee we kansen op verdere verduurzaming en economische groei laten liggen.

Verdeling van schaarste

- Energie-Nederland pleit ervoor om een deadline in te stellen waarop het raamwerk ter verdeling van schaarste gereed moet zijn, bijvoorbeeld 1 jaar na inwerkingtreding van het besluit.
- De toelichting stelt: ‘het is mogelijk dat in de toekomst meerdere aangeslotenen met (verschillende varianten van) een ATR zullen zijn aangesloten in hetzelfde netgebied. Indien dit het geval is dient er duidelijkheid te bestaan over de methode van verdeling van schaarste. [...] ACM ziet op dit moment geen reden om dit in het ontwerpbesluit op te nemen en moedigt de gezamenlijke netbeheerders aan om in samenspraak met relevante aangeslotenen en hun representatieve organisaties op tijdige wijze hiertoe codewijzigingsvoorstellen in te dienen wanneer de praktische noodzaak ontstaat.’
- Wij begrijpen dat er nog geen uitgewerkt raamwerk van voorwaarden is opgezet gezien er in de praktijk nog relatief weinig congestiemanagement-contracten worden afgesloten.
- Echter, gezien de urgentie van de problematiek op het net is het nodig de komende jaren een veelvoud van verschillende flexibele contracten af te sluiten.
- In die situatie is het nodig om partijen inzicht te geven in de verwachte manier, frequentie en omvang van de afroepen van de netbeheerder, ook ten opzichte van andere aangeslotenen. Zonder dat inzicht kunnen marktpartijen geen inschatting maken van de waarde van hun flexibiliteit en zullen investeringen achterblijven.

Bijlage 20 - Productvoorwaarden

- Energie-Nederland pleit ervoor om uniformiteit af te dwingen in de manier waarop er tussen aangeslotenen, netbeheerders, BRPs, BSP en CSPs wordt gecommuniceerd.
 - Het huidige voorstel bepaald dat dit per contract in de contractvoorwaarden moet worden opgenomen.
 - Gelet op de grote toename van dit type contracten lijkt en de verscheidenheid aan mogelijke betrokken (markt)partijen is het onmogelijk voor marktpartijen om hiertoe maatwerk per contract te bieden.
- De operationele uitvoering van ATRs zal hoogstwaarschijnlijk (deels) ingevuld worden door de bestaande marktrollen. Zij kunnen aangeslotenen ondersteunen in de communicatie, operatie en afhandeling de ATR.
- Bijlage 20 geeft een uiteenzetting van de operationele regels rondom ATR. Om hier een goede, efficiënte en tijdige invulling aan te geven dienen betrokken marktpartijen *tijdig* hun IT, processen en producten in te regelen. Gelet op de complexiteit en de vereiste afstemming tussen aangeslotenen, netbeheerder en de verschillende marktrollen, is het groot belang dat deze regels ook landelijk

gelijk zijn. Deze uniformiteit en timing is echter niet in de ontwerpcode bepaald.

- Derhalve vraagt Energie-Nederland dat de code aangepast wordt met een uiterlijke datum waarop de details uit bijlage 20 bekend zijn voor de markt, rekening houdend met de tijd die de markt nodig heeft om systemen aan te passen en dat DSOs en TSO allen dezelfde invulling geven aan bijlage 20.
- Gelet op de urgentie van congestie is Energie-Nederland van mening dat kritische faciliterende marktprocessen sneller ontwikkeld moeten worden. Het verleden heeft laten zien dat verschillende marktrollen niet altijd in staat zijn om zelf tijdig voor deze facilitering te zorgen, bijvoorbeeld de discussie rond transfer of energy, berichtenverkeer, etc.

Impact van een ATR op LV, BRP, BSP, CSP

- Bijlage 20 geeft wel aan dat aangeslotene tijdig zijn BRP, LV, BSP en CSP informeert over de ATR. Deze marktrollen hebben echter geen rol in de totstandkoming van de ATR.
- Een ATR kan grote invloed hebben op het leveringsprofiel, onbalans en flex mogelijkheden van een aangeslotene, welke door BRP/leverancier/BSP/CSP beleverd wordt. Dat heeft weer invloed op de kosten voor de marktpartijen die die verschillende diensten leveren.
- Daarnaast zal een ATR grote invloed hebben op de diensten welke door deze marktrollen geleverd worden. Zo verzorgt de BRP tot nu toe meestal gemakshalve GLDPM-berichten en soms ook REMIT-diensten. Deze zullen aangepast moeten worden aan de dagelijkse beperkingen komende vanuit een ATR.
- Deze notificatie dient wel tijdig te zijn opdat deze marktrollen hun dienstverlening tijdig aanpassen en deze partijen dienen wel tevens de mogelijkheden te hebben om contracten aan te passen indien de BRP met niet vooraf in te schatten kosten wordt geconfronteerd.

Contactpersoon

██████████
██████████ [@energie-nederland.nl](mailto:██████████@energie-nederland.nl)
+31 (0)6 ██████████